

Collegevoorstel van 8 april 2014 inzake
Voortgang dossier aardbevingen

13770

0848

- nazending -

56

Collegevoorstel

Registratienr 14.4317073 ✓ Steller/telnr. [redacted] 5.1.2e

Bijlagen 1

Onderwerp Voortgang dossier aardbevingen

Fatale datum

instructie

instructie

instructie

Portefeuillehouder

Overlegd met

Voorstel voor agendering

Discussiedeel Conformdeel

Classificatie

Openbaar Intern Vertrouwelijk Geheim

instructie

Publiciteit

Persbericht Persconferentie: Aanklikken voor een keuze

Bekendmaking, door Aanklikken voor een keuze

Geen publiciteit, want

Voorgesteld collegebesluit

instructie

Het college besluit:

1. Tot het instellen van een ^{Stuurgroep} portefeuillehoudersoverleg aardbevingen;
2. Bij de regiogemeenten aan te geven dat de gemeente Groningen geen aanspraak zal maken op het bedrag voor economisch perspectief zoals dat is afgesproken in het bestuursakkoord;
3. De regiogemeenten het aanbod te doen om kosteloos gebruik te maken van specifieke kennis en kunde aangaande het aardbevingsdossier;
4. In te stemmen met de zienswijze van de Veiligheidsregio Groningen op het aangepaste winningsplan NAM 2013
5. De gemeentelijke paragraaf bij zienswijze Van de Veiligheidsregio Groningen vast te stellen.

NB.

3 Onder mandaat aan de burgemeester voor redactie

na deze voorgelegd te hebben aan het Presidium/de Raad

Vervolg voorstel collegebesluit

Samenvatting

instructie

BW - 8 APR. 2014 56

Conform (zie aanpassingen dictum)

NB: Zienswijze uit na afkoord burgemeester

Agendering collegeverg
Vakdirecteur
Portefeuillehouder
Gemeentesecretaris
Naar agenda

5.1.2e

Datum 7/4/14
 Discussie Conform

Collegebesluit vastgesteld op
Gemeentesecretaris
Burgemeester
Afgehandeld en naar archief

Datum
Datum
Datum
Datum

5.1.2e

-1.790

Het aardbevingsdossier vraagt veel aandacht van uw college en de gemeentelijke organisatie. Met het verschijnen van de vele rapporten in januari jongstleden wordt steeds duidelijker dat de gemeente Groningen onderdeel is van het gebied waar de komende jaren meer en zwaardere aardbevingen kunnen gaan plaatsvinden. In dit voorstel gaan we in op de organisatie, het eerstkomende overleg met de regio en de zienswijze op het ontwerpbesluit gaswinning.

Portefeuillehoudersoverleg aardbevingen

De vele ontwikkelingen vergen de nodige bestuurlijke organisatie (overleg met de regio en het ministerie), snelle afstemming tussen uw college en de ambtelijke organisatie, inhoudelijke uitwisseling en toepassing van kennis en intensieve communicatie over bijvoorbeeld de indiening van een zienswijze.

Om dit in goede banen te leiden stellen wij voor om, in ieder geval tot de zomervakantie, een wekelijks portefeuillehoudersoverleg aardbevingen te organiseren. Het doel van het overleg is het organiseren en bewaken van de strategie rondom de te nemen stappen (zie 8 actiepunten raad 29 januari):

- Zienswijze en inschatting van de effecten
- Communicatie, kennis versterken
- Preparatie (scenario's Veiligheidsregio)
- Schadeafhandeling
- Preventief bouwen
- Versnellen invoeren Eurocode 8
- In gesprek met andere gemeenten
- Alternatieven voor fossiele energie versnellen in de regio

Deelnemers zijn in ieder geval:

- Burgemeester (openbare orde en veiligheid)
- Portefeuillehouder Wonen
- Gemeentesecretaris
- Concerndirecteur
- Programmamanager

Overleg met de regio

De gemeente Groningen is geen partij geweest in het bestuursakkoord met minister Kamp. Wel is inmiddels afgesproken dat de burgemeester deelneemt aan het burgemeestersoverleg met de negen regiogemeenten (nu dus tien).

Uit verschillende informatie komt naar voren dat de negen regiogemeenten de gemeente Groningen met enig wantrouwen bekijken. De kernproblematiek van de bevingen ligt op dit moment rondom Loppersum. Het afgelopen jaar is echter steeds duidelijker geworden dat de problematiek ook van toepassing is op de

Agendering collegevergadering	Datum	Collegebesluit vastgesteld op	Datum
Vakdirecteur	Paraaf	Gemeentesecretaris	Paraaf Datum
Portefeuillehouder	Paraaf	Burgemeester	Paraaf Datum
Gemeentesecretaris	Paraaf		
Naar agenda	☐ Discussie	Afgehandeld en naar archief	☐ Conform Paraaf Datum

gemeente Groningen. Nu wij ons actiever opstellen in het traject met de minister en de NAM en tegelijk geld beschikbaar is gesteld, is het gevoelen van de andere gemeenten begrijpelijk.

Voor ons is het echter duidelijk dat de komende jaren de risico's voor de gemeente Groningen toenemen en dat het dus logisch en noodzakelijk is om actief te worden en aanspraak te maken op de gelden voor schade en preventie. Dit laatste levert ook geen probleem op in de regio omdat dit open einde regelingen zijn op grond van de mijnbouwwet.

De negen gemeenten hebben echter ook een bedrag afgesproken met de minister en de provincie voor economische ontwikkeling. Duidelijk mag zijn dat de gemeente Groningen op dit bedrag geen enkele aanspraak zal maken. Het is van belang om dit kenbaar te maken aan de regiogemeenten.

Op dit moment werken een aantal afdelingen aan de 8 actiepunten. Met de Veiligheidsregio is een intensief contact over de zienswijze. De gemeente Ten Boer heeft inmiddels gevraagd om zoveel mogelijk mee te mogen liften met onze acties. Ook Slochteren heeft gevraagd of zij gebruik mogen maken van onze kennis om de zienswijze te schrijven.

De acties die wij als gemeente Groningen uitwerken zijn dus ook voor andere gemeenten van belang. Als gemeente Groningen kunnen wij het aanbod doen om, indien gewenst, de regiogemeenten kosteloos zoveel mogelijk te laten meeprofiteren van onze acties en kennis. Zo kunnen we samen met de regiogemeenten op het inhoudelijk vlak van communicatie, vergunningen, preventief bouwen, monumenten etc. vaart maken om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

Zienswijze

Bijgaand treft u de zienswijze van de Veiligheidsregio Groningen - met daarbij de eigen gemeentelijke paragraaf - aan die uiterlijk 24 april moet worden ingediend bij het ministerie van Economische Zaken. De basis van de zienswijze is die van de Veiligheidsregio. Omdat hun taak ophoudt bij veiligheid vullen de regiogemeenten de zienswijze aan met specifieke zaken. In ons geval stellen wij vragen over de verschuiving van de winning richting de stad, de vergoeding voor nieuwbouw, de exploitatiegevolgen voor geothermie en hoe wij een aanvullende afspraak kunnen maken over het economisch perspectief.

Vooruitlopend op de zienswijze is het de bedoeling om op korte termijn een gesprek te hebben met minister Kamp en daarnaast met de provincie (15 april). Eerder heeft u uitgesproken dat het de voorkeur heeft de gemeentelijke problematiek direct te bespreken met collega-bestuurders en pas in laatste instantie te kiezen voor een openbare zienswijze.

Financiële consequenties

instructie

In het onderhandelingsdossier is aangegeven dat de uitwerking de nodige kosten met zich meebrengt. Op dit moment wordt dit verder gespecificeerd in het programma. Gelet op de omvang verwachten de komende twee jaar jaarlijks een bedrag van 500.000 euro nodig te hebben.

Vervolg

instructie

VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Gaswinning Groningenveld
Postbus 23
2290 AA Wateringen

Datum 24 maart 2014	Uw publicatie van 13 maart 2014	Bijlagen
Ons kenmerk	Contactpersoon	Telefoon

Verzonden

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbesluit gaswinning Groningenveld

Geachte heer, mevrouw,

Met ingang van 14 maart 2014 ligt het ontwerp instemmingsbesluit van de minister van Economische Zaken ter inzage voor het gewijzigde winningsplan voor het Groningenveld. Het ontwerpbesluit met bijbehorende onderzoeken laten nog veel vragen onbeantwoord zodat wij ons genoodzaakt zien om een zienswijze in te dienen.

De zienswijze is gezamenlijk met de Veiligheidsregio Groningen opgesteld en gaat voornamelijk in op het aspect veiligheid en daarmee samenhangende leefbaarheid in het betrokken gebied. Het eerste hoofdstuk van de zienswijze gaat in op de bevindingen van de Veiligheidsregio Groningen. Deze onderschrijven wij in het geheel, vandaar dat wij dit in onze zienswijze overnemen. Het tweede hoofdstuk gaat in op aspecten die specifiek vanuit onze lokale maatschappij aandacht vragen. Tot slot maken wij gaan wij met hoofdstuk 3 in op het gebrek aan een waarborgfonds.

1 Analyse van het ontwerpbesluit en onderzoeken

De Veiligheidsregio Groningen heeft kennis genomen van de onderzoeken die in opdracht van de minister van Economische Zaken zijn uitgevoerd om te komen tot het gewijzigde winningsplan 2013. Uit het oogpunt van veiligheid bevatten het winningsplan, de quickscan - en het aanvullend onderzoek - van Deltares (onderzoek 2), het onderzoek van ARUP naar de mogelijkheden om woningen preventief te versterken (onderzoek 1), het rapport van professor Ira Helsloot 'Redelijk en begrijpelijk Groninger aardbevingsbeleid' (onderzoek 10) en het advies van het SodM over het winningsplan de meest relevante informatie.

1.1 Uitgangspunten

Het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen is zich bewust van haar wettelijke verantwoordelijkheden en hanteert bij de analyse van de rapporten de volgende uitgangspunten:

- Het thema veiligheid moet in de onderzoeken een volwaardige plaats hebben naast andere relevante thema's¹;
- De risico's die aardbevingen met zich meebrengen moeten zich redelijkerwijs verhouden tot de acceptatiewaarden van andere typen risico's in het land (bijvoorbeeld van industriële

¹ Het bestuur realiseert zich vanzelfsprekend dat naast veiligheid ook andere aspecten als gezondheid, economische afwegingen en leefbaarheid meegewogen moeten worden. Veiligheid mag echter niet onderbelicht blijven.

- activiteiten en transport);
- De uitkomsten van de onderzoeken moeten de veiligheidsregio in voldoende mate behulpzaam zijn bij de voorbereiding op branden en zware ongevallen en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

Risico's laten zich omschrijven als de kans dat een incident zich voordoet, vermenigvuldigd met de effecten van datzelfde incident. De rapporten zijn op zowel de berekende kansen als de verwachte effecten geanalyseerd. Op basis van de uitkomsten van deze analyse geeft het bestuur antwoord op de vraag of de minister in voldoende mate recht doet aan de hiervoor genoemde uitgangspunten. Het voorgestelde winningsplan – het preventieve antwoord op de huidige veiligheidsproblematiek in delen van de regio – roept zelf nieuwe vragen op over de toekomstige veiligheid van andere delen van de regio.

1.2 Uitkomsten berekeningen onduidelijk

Volgens de meest actuele berekeningen van de NAM moet voor de komende drie jaar rekening worden gehouden met een maximale aardbevingsmagnitude van 4,1 op de schaal van Richter en een bijbehorende grondversnelling van 0,12g (waarbij g de versnelling door de zwaartekracht is). Voor beide geldt een kans van 10% dat deze sterker respectievelijk hoger wordt. In de berekeningen van de NAM - waarin de verplaatsing van de gaswinning niet is meegewogen (zie paragraaf 3.6) - worden de kansen verder uitgewerkt in een zogenaamde kansverdeling, waarbij de kans op een magnitude van 4,1 of lager 90% is. Deze berekeningen bieden geen eenvoudig te interpreteren antwoord op de vraag wat de kans is dat zich de komende drie jaar een beving met magnitude 4,1 voordoet. Ook is - met het oog op de 10% overschrijdingskans - onduidelijk hoe zwaar een beving uiteindelijk kan worden. Dit is van belang, omdat het incidentbestrijdingsplan is gedimensioneerd op een beving met kracht 5 op de schaal van Richter. Overigens maken de onderzoeken niet inzichtelijk waarom eerder werd uitgegaan van kracht van 5 op de schaal van Richter en nu van kracht 4,1.

Het is onduidelijk hoe de kansberekeningen gewogen moeten worden. Hoe veel sterker kan een beving uiteindelijk nog worden? En in welke gebieden van de regio?

1.3 Onderzoek nog niet af

Alle onderzoeken in ogenschouw nemend kan geconcludeerd worden dat er iets meer informatie is ten opzichte van de situatie in januari 2013, maar dat nog steeds veel vervolgonderzoek naar mogelijke effecten nodig is. Uit de onderzoeken van Deltares blijkt bijvoorbeeld dat onder meer een nadere beoordeling van 43 kilometer primaire keringen in de regio, het vaststellen van een toetsmethode voor kunstwerken, studies naar gebouwen, componenten en hoekmasten in het hoogspanningsnetwerk nog plaats moeten vinden. Ook nader onderzoek naar het gasnetwerk is nog niet verricht. Tot slot lopen er nog vervolgonderzoeken naar persleidingen in de regio waarvoor dit besluit mogelijk ook consequenties kan hebben.

Wij dringen aan op een duidelijke planning voor en snelle uitvoering van de benodigde vervolgonderzoeken.

In de onderzoeken ontbreekt een aantal thema's die wél noodzakelijk zijn om de effecten van een zware beving goed te kunnen beoordelen. Deze thema's zijn de mogelijke domino-effecten, de 'aardbevingsbestendigheid' van de aanwezige industrie en de aantallen woningen die een acuut veiligheidsrisico lopen.

Domino-effecten

Het is algemeen bekend dat het uitvallen van het ene onderdeel van de vitale infrastructuur gevolgen kan hebben voor het functioneren van één of meer andere onderdelen. De zogenaamde domino-effecten. Gezien de onderwerpen die in de quickscan aan bod komen, zijn domino-effecten juist in het geval van een zwaardere beving heel wel denkbaar (bijvoorbeeld stroomuitval en de potentiële consequenties voor de hulpverlening). Domino-effecten zijn in de quickscan - ondanks het feit dat de veiligheidsregio daar al in een vroeg stadium op heeft gewezen - buiten beschouwing gebleven.

Overigens: het uitvallen van een deel van de vitale infrastructuur zou onder normale omstandigheden

en binnen bepaalde grenzen als acceptabel gekenmerkt kunnen worden. Echter, wanneer zich een zware aardbeving heeft voorgedaan, dan is er geen sprake van normale omstandigheden. Integendeel. Als 112 bijvoorbeeld uitvalt na een beving, dan gebeurt dat op een moment dat de vraag om hulp het grootst is. Bovendien zullen de hulpdiensten op diverse plaatsen moeten optreden. Uitval van vitale infrastructuur zal onmiskenbaar een belemmerende invloed hebben op dat optreden. Dit heeft gevolgen voor de snelheid en doeltreffendheid waarmee inwoners van het gebied na een zware aardbeving geholpen kunnen worden.

Wij zijn van mening dat vervolgonderzoek gedaan moet worden naar mogelijke domino-effecten als gevolg van een zware aardbeving.

Aardbevingsbestendigheid van de industrie

In de hiervoor genoemde onderzoeken is aandacht besteed aan de aardbevingsbestendigheid van de vitale infrastructuur. Onderzocht is niet in hoeverre de in de regio aanwezige industrie zwaardere aardbevingen kan doorstaan. Een tweetal voorbeelden: de VOPAK-tanks in de Eemshaven en de chloorleiding op het Chemiepark Delfzijl. Beide komen in de uitgevoerde onderzoeken niet aan de orde. Een incident op één van beide locaties zou echter grote gevolgen kunnen hebben. Met vanzelfsprekend de nodige impact op inwoners en hulpverleningsorganisaties.

Wij zijn van mening dat onderzoek gedaan moet worden naar deze en andere risicovolle (industriële) installaties in de regio, waarbij ook gekeken moet worden naar repeterende effecten.

Toestand woningen

De Veiligheidsregio Groningen heeft de afgelopen periode - onder andere bij de NAM - een overzicht van de woningen opgevraagd die op basis van beoordeling van de NAM een acuut veiligheidsrisico lopen. De inschatting van de veiligheidsregio is dat het aantal woningen dat in slechte conditie verkeert relatief groot is door de effecten van de bevingen die al zijn geweest. Dit is relevant om te weten, omdat dit een indicatie geeft van de te verwachten schade na een zware beving. En daar kunnen de hulpdiensten de operationele voorbereiding vervolgens op aanpassen. De gevraagde informatie is - zo is inmiddels bekend - voorhanden, maar tot op heden niet met de Veiligheidsregio Groningen gedeeld. Ook het onderzoek van ARUP naar de mogelijkheden om preventief te versterken schetst daarvan geen voldoende helder beeld.

Wij zijn van mening dat actuele informatie over de toestand van de woningen (en andere kwetsbare gebouwen) nu én in de toekomst onmiddellijk beschikbaar moet worden gesteld.

Wij dringen aan op een concreet plan voor preventieve versterking van gebouwen en infrastructuur, en de uitvoering daarvan op korte termijn.

1.4 Normenkader en acceptatiecriteria ontbreken

Het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen constateert dat er geen eenduidig normenkader en acceptatiecriteria zijn voor de risico's die gepaard gaan met geïnduceerde aardbevingen. De berekening van risico's (kans maal effect) kan op verschillende manieren gebeuren.

De NAM hanteert voor de berekening van het risico in de olie- en gasindustrie gangbare en andere kwantitatieve analysetechnieken, uitmondend in berekeningen van het Lokaal Persoonlijk Risico. Deze worden vervolgens afgezet tegen het Lokaal Individueel Risico bij overstromingen. Het SodM stelt dat het risico dat gepaard gaat met bevingen vergelijkbaar is met de hoogste overstromingsrisico's en hoge industriële risico's.

Het SodM is daarnaast van mening dat de NAM een verkeerd type risicoanalyse heeft toegepast, die niet geschikt is voor het in kaart brengen van de risico's van aardbevingen. Bovendien - zo stelt het SodM - wordt het seismisch risico in Groningen door NAM onderschat. Helsloot meldt over de berekeningsmethodiek dat omdat met verwachtingswaarden wordt gewerkt, in de praktijk het risico zich altijd anders zal materialiseren dan de berekeningen suggereren; dit komt de 'begrijpelijkheid' van risicobeleid dat is gebaseerd op dergelijke risicoberekeningen niet ten goede. Het SodM adviseert de minister risicobeleid te ontwikkelen voor dit soort grotere veiligheidsrisico's en daarvoor bepaalde

acceptatiecriteria te ontwikkelen (die op dit moment dus nog ontbreken).

Wij dringen erop aan om zo snel als mogelijk gevolg te geven aan dit advies. Daarbij zou ook aandacht besteed moeten worden welke risico's meerdere lichtere aardbevingen met zich meebrengen (de zgn. repeterende effecten). Wij willen betrokken zijn bij de ontwikkeling van dit normenkader en acceptatiecriteria.

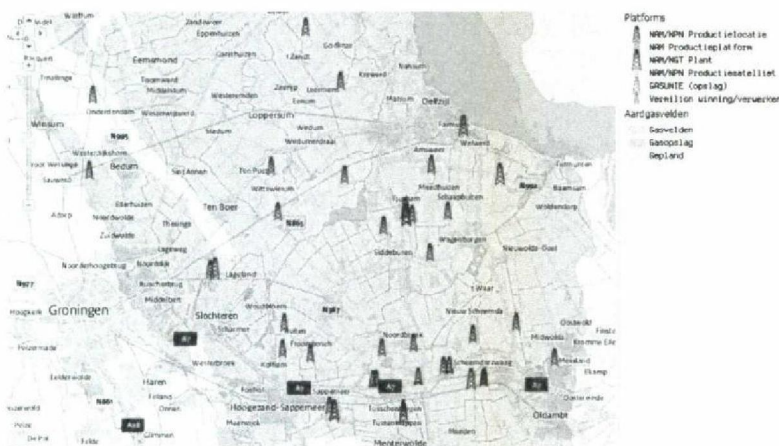
1.5 Consequenties terugbrengen productie rond Loppersum

De minister heeft besloten om de opbrengst van de vijf productielocaties rond Loppersum terug te brengen met 80%, waarmee overigens slechts deels het advies van het SodM daarover is opgevolgd. Wij ondersteunen van harte het besluit om delen van het winningsgebied – met name Loppersum – te ontlasten, door de gasproductie in deze gebieden te verminderen. Tegelijk constateren wij echter dat de totale productie van het Groningenveld voor de komende drie jaren op het niveau blijft van al gerealiseerde jaargemiddelden - die samenvallen met de toename van het aantal aardbevingen - omdat de productieafname is gerelateerd aan de piekproductie van 2013 (54 mld m³). Gezien alle discussies en grote mate van onzekerheid, leidt deze voorgestelde omvang van de gasproductie van het Groningenveld bij ons tot zorg.

Het besluit stelt voor de afname van de productie in de kern van het Groningenveld te compenseren met extra productie o.a. in dichtbevolkte regio's in het zuidwesten van het Groningenveld. Daardoor bestaat het risico op een verplaatsing van problemen in ruimte en tijd. Op dit cruciale beoordelingscriterium geeft het aangepaste winningsplan geen inzicht. Bij brief van 5/2/2014 gaat de minister nader in op de effecten van deze verplaatsing van de gaswinning. Daaruit blijkt dat de compactie (belangrijkste risicofactor voor aardbevingen) in dit deel bijna verdubbelt t.o.v. 2013. Daarbij stelt de minister: " De genoemde cijfers en rekensommen hebben dan ook niet meer dan een indicatief karakter (...) gepaard met onzekerheden en foutmarges. Hieraan kunnen dan ook geen exacte conclusies verbonden worden".

Vanwege deze toename van de kans op - en het grote effect van een aardbeving in een dichtbevolkt gebied (groepsrisico), kunnen wij geen genoegen nemen met "marges en onzekerheden", zoals door de minister zelf aangegeven, als basis voor het aangepaste winningsplan. Wij zijn van mening dat een beperking van risico's structureel moet zijn en dus niet mag leiden tot vergroting van risico's voor aangrenzende gebieden. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) bevestigt deze verschuiving van risico's.

Het is het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen niet duidelijk of en in welke mate dit besluit merkbaar positieve effecten heeft voor de zwaarte en het aantal bevingen in Loppersum e.o. Daarnaast is het niet duidelijk welke consequenties dit besluit heeft voor de rest van de regio. Neemt het aantal en de zwaarte van de bevingen straks toe aan de randen van het veld? In het zuiden van de provincie bevindt zich een groot aantal productielocaties. Dit baart het bestuur zorgen vanwege

eventuele gevolgen van zwaardere bevingen in dat gebied voor de kades langs het Winschoterdiep (zie hiernaast). Daarnaast bevindt de stad Groningen – een dichtbevolkt gebied - zich op de rand van het veld, met een relatief hoge mate van compactie, waardoor door het besluit van de minister het groepsrisico kan toenemen.

Het TNO rapport neemt deze zorg niet weg. De kaartjes op respectievelijk pagina 11 en 26 geven de toename weer

van de compactie ten opzichte van de bestaande compactie. Deze zijn echter op verschillende

manieren te interpreteren. Tot slot lopen er nog vervolgonderzoeken naar persleidingen in de regio waarvoor dit besluit mogelijk ook consequenties kan hebben.

Wij constateren dat het besluit om de winning in Loppersum terug te brengen uitgaat van veel onzekerheden en mogelijk een toename van risico's in andere – dichtbevolkte – delen van de regio tot gevolg kan hebben.

Wij constateren dat het besluit om de winning in Loppersum terug te brengen uitgaat van veel onzekerheden en mogelijk een toename van risico's in andere – dichtbevolkte - delen van de regio tot gevolg kan hebben.

1.7 Opvolging meet- en monitoringsplan

Het bestuur van de veiligheidsregio Groningen onderkent dat er met de toename van het aantal en de zwaarte van de aardbevingen sprake is van een structureel risico. Naast het uitvoeren van het benodigd aanvullen onderzoek onderschrijft het bestuur het advies van professor Helsloot om te komen tot een adaptief risicobeleid op basis van continue monitoring. Het SodM beoordeelt het meet- en monitoringsplan van de NAM als voldoende, maar constateert dat de opvolging niet voldoende robuust is. Er worden geen duidelijke maatregelen beschreven die worden genomen als van te voren vastgestelde grenzen worden overschreden. Er worden geen waarden aangegeven voor de te hanteren grenzen. Dit baart het bestuur zorgen; alleen wanneer de opvolging robuust en onafhankelijk is georganiseerd kan er worden gewerkt aan vertrouwen en een toename van het gevoel van veiligheid. Dit houdt tevens in dat als blijkt dat uitvoering van het winningsplan tot ongewenste veiligheidseffecten leidt, tussentijdse bijstelling van dat plan mogelijk moet zijn.

Wij dringen erop aan zo spoedig mogelijk een eenduidig normenkader voor de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen te ontwikkelen en de opvolging van het meet- en monitoringsplan onafhankelijk en betrouwbaar te organiseren en te communiceren. Daarbij verwachten wij dat als blijkt dat uitvoering van het winningsplan tot ongewenste veiligheidseffecten leidt, de minister overgaat tot tussentijdse bijstelling van het plan.

1.8 Conclusies

De inhoud van hiervoor genoemde rapporten beschouwend, kan het volgende worden geconstateerd.

- De berekeningen van de kansen op een zwaardere aardbeving zijn niet eenvoudig te interpreteren. Ook is niet volkomen duidelijk wat de maximale magnitude is die de komende drie tot vijf jaar verwacht mag worden.
- Onderzoeken naar de effecten zijn nog niet af en niet volledig. Er zijn nog diverse blinde vlekken, waardoor niet met zekerheid gezegd kan worden welke gevolgen een zwaardere beving zal hebben. Wij zijn van mening dat al aangekondigd vervolgonderzoek zo snel als mogelijk moet worden uitgevoerd. Daarnaast moet onderzoek gedaan worden naar domino-effecten, repeterende effecten en risicovolle industriële installaties. Actuele informatie over de toestand van woningen (en andere kwetsbare gebouwen) moet nu én in de toekomst beschikbaar worden gesteld aan de hulpdiensten. Ook moet er een concreet en uitvoerbaar plan komen voor preventieve versterking van gebouwen en infrastructuur.
- Voorgestelde maatregelen - zoals het verplaatsen van de productie en de opvolging van het meet- en monitoringsplan - zijn nog onvoldoende uitgekristalliseerd en zijn omgeven met onzekerheden. Wij dringen erop aan zo spoedig mogelijk een eenduidig normenkader en acceptatiecriteria voor de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen te ontwikkelen en de opvolging van het meet- en monitoringsplan onafhankelijk en betrouwbaar te organiseren en te communiceren. Wij willen hier nadrukkelijk bij betrokken zijn.

Alles overziend concluderen wij dat op dit moment nog niet in voldoende mate is vastgesteld hoe de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen zich verhouden tot de acceptatiewaarden van andere typen risico's. De rapportages van het Rijk zijn summier wat betreft kansen én effecten. Vanwege die constatering kunnen wij niet bepalen of de veiligheid van de inwoners van het gebied een volwaardige plaats heeft gekregen in de besluitvorming van de minister. De constatering van het SodM dat het seismisch risico door de NAM wordt onderschat is wat ons betreft echter allerminst

geruststellend. Tot slot missen in de uitgevoerde onderzoeken verschillende elementen die nodig zijn voor een goede voorbereiding op de crisisbeheersing.

1.9 Vragen aan de minister

In aanvulling op de hiervoor geformuleerde conclusies worden de volgende vragen aan de minister voorgelegd:

- U geeft in het winningsbesluit aan dat in het gebied Loppersum de productie sterk zal afnemen. Daartegenover staat een intensivering van de winning in andere delen van de regio. Kunt u aangeven bij welke winningslocaties de productie wordt vergroot en in welke mate dit het geval is?
- Kunt u aangeven wat de gevolgen en effecten zijn van een aardbeving met een kracht tot maximaal vijf op de schaal van Richter, waarbij aandacht wordt besteed aan verschillende grondversnellingen, met als epicentrum elk van de hiervoor genoemde winningslocaties?
- TNO geeft aan op dit moment niet in staat te zijn om een risicoanalyse voor het Groningenveld te maken. Kunt u aangeven op welke termijn u een risicoanalyse voor het totale Groningenveld gereed heeft?
- Kunt u bevestigen dat in het winningsplan bij de risicoanalyse is uitgegaan van de bestaande situatie (bekende epicentra) en dat er geen risicoberekeningen zijn gemaakt voor het nieuwe winningsplan (mogelijk nieuwe epicentra door verschuiving van de gaswinning)?
- Hoe gaat u gezien de huidige risico's ervoor zorgen dat de onderzoeks- en uitvoeringstrajecten voor o.a. de aanpassing van de dijken en andere infrastructuur zo snel mogelijk kunnen worden doorlopen?
- Kunt u aangeven wanneer het te ontwikkelen risicobeleid voor aardbevingsrisico's gereed is en waar de acceptabele grenzen liggen in het Meet- en Monitorplan?
- Kunt u aangeven op welke wijze wij door u worden betrokken bij de ontwikkeling van hiervoor genoemd risicobeleid?

2.1 Lokale aanvulling

De besluitvorming rondom gaswinning vindt plaats in een maatschappelijke context die op dit moment gekenmerkt wordt door veel onrust. Vanuit onze zorgplicht voor de openbare orde en veiligheid (op zowel sociaal als fysiek vlak) plaatsen wij de volgende kanttekeningen bij het ontwerpbesluit.

De zorg voor de veiligheid van onze inwoners speelt op regionaal niveau. Voor een effectief antwoord op deze problematiek is een regionaal gedragen standpunt een voorwaarde. Daarom is het college van B en W van de gemeente Groningen heel content met de voorliggende zienswijze.

In de zienswijze van de VG wordt de breed gedeelde zorg over de voorstellen van de minister uitgebreid onderbouwd.

Als gemeente Groningen wensen wij te benadrukken dat wij vanwege de toename van de kans op - en het grote effect van - een aardbeving in een dichtbevolkt gebied (met dus grotere groepsrisico's) geen genoeg kunnen nemen met "marges en onzekerheden", zoals door de minister zelf aangegeven, als basis voor het aangepaste winningsplan.

Zolang er niet meer duidelijkheid bestaat over de seismische risico's die volgen uit de voorstellen van de minister behoren die marges en zekerheden moreel uitgangspunt en basis te vormen voor een daarop gebaseerd plan, dat anticipeert op die marges en onzekerheden als bijdrage aan de veiligheid van de regio!

Overige aandachtspunten:

- *Energietransitie.*

De minister bepleit in zijn voorstellen een transitie van energie met het oog op de economische versterking van de regio. Maar, er zijn meer belangen gediend met een regionale transitie naar duurzame energie: nationaal economische belangen (vanwege de eindigheid van de gasvoorraad),

veiligheidsbelangen (investeren in energietransitie is investeren in minder aardbevingen) en milieubelangen.

Wij willen als gemeente Groningen met de regio daarom zwaarder inzetten op die energietransitie, bijvoorbeeld via de ontwikkeling en uitvoering van een regionaal-experimenteergebied voor duurzame energietransitie.

- **Schadeherstel**

De voorstellen van de minister voor schadeherstel en het aardbevingsbestendig maken van bouwwerken betreffen primair de bestaande bouw. Daarmee gaat de minister voorbij aan al gedane forse investeringen voor de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties. Door bijvoorbeeld imagoschade kan die ontwikkeling worden belemmerd en dit kan tot omvangrijke toekomstige kosten leiden.

Meerstad, de belangrijkste ontwikkellocatie in het noorden (ca. 7000 woningen te bouwen op 2.500 ha. met daarbij 80 ha. bedrijventerrein), heeft in dit verband de uitzonderlijke aandacht.

- **Gebiedsmaatregelen**

Onduidelijk is welke maatregelen voor welke gebieden van toepassing zullen zijn. De eindrapportages van de verschillende onderzoeken kunnen de situatie voor ons op dit punt ingrijpend wijzigen.

Bijvoorbeeld: de invoering van de Eurocode 8 norm, c.q. de daaraan te ontleen Nederlandse Praktijkrichtlijn, compensatie voor waardedaling, al dan niet vereiste aardbevingsbestendigheid voor nieuwbouw en bestaande bouw.

Een punt van aandacht in dit verband betreft het preventieprogramma. Het is begrijpelijk dat de aandacht in eerste instantie uitgaat naar het tot dusverre meest getroffen gebied, voor wat betreft de inventarisatie van kwetsbare bouwwerken en de versterking van die bouwwerken. Maar daarmee wordt wel voorbijgegaan aan de nieuwe risico's die ontstaan door de verschuiving van de gaswinning, en de mogelijke impact op bijvoorbeeld galerijflats in dichter bevolkte gebieden.

- **Geothermie**

De diepe ondergrond van de gemeente Groningen is uitzonderlijk geschikt voor het winnen en exploiteren van aardwarmte (geothermie) en kan voor een groot deel in de warmtevraag van Groningen voorzien. In 2013 hebben wij voor de eerste geothermiebron SDE+ aangevraagd en verkregen. Uit geologische onderzoeken blijkt inmiddels dat door de aardgaswinning in het Groningenveld de druk in de ondergrond significant afneemt. Deze ontwikkeling staat een toekomstige kostenefficiënte exploitatie in de weg.

Onze aanvullende informatie onderstreept de urgentie van de problematiek. Vermelde aandachtspunten willen wij overleggen met de minister buiten het compensatiepakket om (180 miljoen Euro voor versterking van het economisch perspectief en herstructurering van de regio) dat beschikbaar is gesteld.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen.

NAAM
Secretaris

NAAM
burgemeester